

Haninge kommun

Granskning av barnkonventionens
efterlevnad

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund.....	4
2.2. Syfte och avgränsning	4
2.3. Revisionsfrågor	4
2.4. Revisionskriterier.....	5
2.5. Metod	5
3. Barnkonventionen i Sverige	5
3.1. Vad innebär barnkonventionen för barn i Sverige?	5
3.2. Vad innebär barnkonventionen för Sveriges kommuner?	5
4. Barnkonventionen i styrningen.....	6
4.1. Kommunövergripande	7
4.2. Kommunstyrelsen.....	8
4.3. Grund- och förskolenämnden	9
4.4. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	10
4.5. Kultur- och fritidsnämnden.....	12
4.6. Miljönämnden.....	13
4.7. Stadsbyggnadsnämnden.....	13
4.8. Socialnämnden	14
4.9. Äldrenämnden.....	15
4.10. Överförmyndarnämnden	15
5. Barnkonventionen i verksamheten	16
5.1. Kommunstyrelseförvaltningen	16
5.2. Utbildningsförvaltningen	17
5.3. Kultur- och fritidsförvaltningen	18
5.4. Stadsbyggnadsförvaltningen	18
5.5. Socialförvaltningen	20
5.6. Äldreförvaltningen	21
5.7. Överförmyndarenheten.....	22
6. Bedömning	23
6.1. Generell kommentar.....	23
6.2. Bedömning per styrelse/nämnd	24

Bilagor:

Bilaga 1 Källförteckning

1. Sammanfattning

Ernst & Young har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Haninge kommun granskat barnkonventionens efterlevnad. En generell iakttagelse är att alla nämnder arbetar med barnperspektivet i sina verksamheter på olika sätt. Samtliga nämnder utom miljönämnden har preciserat mål där barn eller unga synliggörs. Samtliga nämnder behöver dock utveckla uppföljningen av måluppfyllelse, eftersom mycket få av nämndernas åtaganden innehåller målvärden eller är mätbara. Det varierar också huruvida det finns mål och mått som har direkt koppling till barn/unga. Många av nämnderna använder Stockholmsenkäten som riktas till äldre barn men inte till barn under 15 år. Nämnderna bör införliva mått från undersökningar som även riktas till yngre barn.

Skolverksamhet, kultur- och fritid samt socialtjänst utgår ifrån barns behov i mycket stor utsträckning, delvis eftersom verksamheterna styrs av lagar som genomsyras av bestämmelser om barnens bästa. Socialförvaltningen arbetar i sin kontakt och myndighetsutövning efter metoden BBIC, som har sin grund i att se till barnets behov.

Kommunstyrelsens förvaltning svarar för många övergripande frågor där barns rättigheter och utvecklingsbehov är en självklar del. Förvaltningen arbetar inte systematiskt med ett tydligt barnperspektiv, men har sammanställt en rapport om barns psykiska hälsa samt bedriver ett kontinuerligt arbete med klottersanering och säkerhet i det offentliga rummet, något som är viktigt för att barn och unga ska uppleva trygghet.

Medel för Haninges deltagande i Partnerskap för Barnkonventionen finns inom kommunstyrelseförvaltningen, men ansvarig för arbetet är en tjänsteman på utbildningsförvaltningen. Samma tjänsteman är sammankallande i kommunens förvaltningsövergripande Barnkonventionsgrupp. Enligt intervjuer har placeringen på utbildningsförvaltningen skapat en otydlig arbetsfördelning vad det gäller roller och ansvar. Om kommunstyrelsen tydliggör tjänstemannens och gruppens mandat med en uppdragsbeskrivning så bör det dock inte utgöra ett problem att frågan är placerad på en annan förvaltning än kommunstyrelseförvaltningen.

Projektet Ungsam är ett gott på exempel på samordning av kommunens krafter kring ett förvaltningsgemensamt problem, där kommunen också samverkar med Polisen.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedriver ett intressant och viktigt arbete riktat mot barn när det gäller planeringsfrågor. Det är mycket positivt att förvaltningen under året ska ta fram en handlingsplan för arbetet. Även äldre nämnden har i sin verksamhet skapat platser för barn och unga. Dels finns ett etablerat samarbete med gymnasiets omvårdnadsprogram, dels har initiativ med besök i äldreomsorgen för skolbarn/ungdom genomförts.

Överförmyndarnämnden är ny som gemensam nämnd sedan årsskiftet. Enligt överförmyndarenhetens chef finns planer på att arbeta mer systematiskt med uppföljningar ur ett barnperspektiv samt att ta fram brukarundersökningar som vänder sig direkt till huvudmännen under 18 år.

I Haninge finns ett ungdomsråd, ca 20 ungdomar som är varierande aktiva, driver olika frågor och bland annat har fadderpolitiker i kommunfullmäktige. Nära kopplat till rådet är den ideella föreningen DemoU, som bland annat samarbetat med stadsbyggnadsförvaltningen i framtagandet av stadens cykelplan. Ungdomsrådet anordnar, med stöd av utbildningsförvaltningen, ungdomsfullmäktige i gymnasiets årskurs 1 varje år. Samtliga nämnder kan utveckla sitt samarbete med dessa funktioner, där Haninges unga engagerar sig.

Våra identifierade förbättringsområden beträffande samtliga nämnder och kommunstyrelsen är enligt följande:

- ▶ Överväg att utbilda personalen i Barnkonventionen
- ▶ Utveckla sätt att mäta måluppfyllelsen för mål, uppdrag och riktlinjer kopplade till barnens bästa.
- ▶ Utveckla samarbetet med ungdomsrådet och ungdomsfullmäktige

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Barn och ungas livsvillkor påverkas i mångt och mycket av beslut som fattas i kommunen. Skola, fritid, samhällsplanering och social omsorg är några av de verksamheter som har stor inverkan på barns och ungas vardag. I FN:s Barnkonvention finns en universell definition av barns mänskliga rättigheter. Sverige ratificerade Barnkonventionen år 1990.

I Haninge kommuns mål och budget för 2011 framgår att FN:s barnkonvention är ledstjärna i arbetet med att tillgodose barn och ungas rättigheter och välmående. All kommunal verksamhet ska präglas av Barnkonventionen. Arbetet ska särskilt inriktas mot konventionens artiklar om barns rätt till utbildning, barns rätt till delaktighet och inflytande samt barns rätt till god psykisk hälsa och miljö.

Det ungdomsfullmäktige som genomfördes för elfte gången 2010 medförde att expertgrupper har bildats till alla förvaltningar, utom äldreomsorgen, kring frågor som ungdomar vill driva. Enligt årsredovisningen för 2010 har detta lett till ökat inflytande för unga.

En granskning har genomförts av Rädda Barnen under 2010 i vilken konstateras att en tydlig och logisk koppling saknas mellan åtagandet om Barnkonventionens genomförande och Haninge kommuns övergripande målområden liksom genomtänkta indikatorer för att mäta målen. Kommunens revisorer har beslutat att granska efterlevnaden till barnkonventionen i mål och budget samt i kommunens verksamheter.

2.2. Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är att belysa och bedöma i vilken utsträckning kommunstyrelsens och samtliga nämnders arbete följer de intentioner om barns rättigheter som anges i Barnkonventionen samt i kommunens egna mål.

2.3. Revisionsfrågor

Granskningen grundas på följande revisionsfrågor.

- ▶ Vilka mål, uppdrag, riktlinjer har fastställts med bäring på barnens roll?
- ▶ Hur mäter nämnderna måluppfyllelse för dessa mål, uppdrag och riktlinjer?
- ▶ Utbildas personalen i barnkonventionen och dess innehåll?
- ▶ Hur tar nämnd/förvaltning reda på vad som är bäst för barn i planeringen av verksamheten? Görs systematiska konsekvensanalyser utifrån ett barnperspektiv?
- ▶ Hur tas unga som resurs tillvara i beslutsfattandet?
- ▶ Vilka brukarundersökningar som genomförs är riktade till barn?
- ▶ Hur tar nämnd/förvaltning hänsyn till de olika livsvillkor som barn kan ha beroende på kön, etnisk tillhörighet, funktionshinder, socioekonomiska förutsättningar och liknande?
- ▶ Hur inhämtas och beaktas barns och ungas synpunkter vid myndighetsutövning inom förskola, skola och socialtjänst?

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnder med undantag för valnämnden.

2.4. Revisionskriterier

Granskningen utgår i huvudsak från följande revisionskriterier:

- ▶ FN:s Barnkonvention
- ▶ Propositionen 1997/98:182 *Strategi för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige*
- ▶ Kommunens mål och budget 2011

2.5. Metod

Granskningen bygger på intervjuer och dokumentstudier. Intervjuer har genomförts med:

- ▶ Controller, handläggare, personalchef, utvecklingsdirektör samt kanslichef från kommunstyrelseförvaltningen i en gruppintervju.
- ▶ Utbildningsförvaltningens chef samt tjänsteman med särskilt ansvar för barnkonventionen, ungdomsrådet och ungdomsfullmäktige.
- ▶ Kultur- och fritidsförvaltningens chef samt utredningssekreterare.
- ▶ Äldreförvaltningens chef samt utvecklingssekreterare.
- ▶ Enhetschef på Överförmyndarenheten
- ▶ Samhällsbyggnadsförvaltningens chef samt planarkitekt
- ▶ Socialförvaltningens chef, avdelningschef individ- och familjeomsorgen samt chef för IFO/familjesektionen.

Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att faktagranska rapporten.

3. Barnkonventionen i Sverige

3.1. Vad innebär barnkonventionen för barn i Sverige?

Barnkonventionen handlar om staters ansvar för barnens rättigheter. Att en stat har hög levnadsstandard hos befolkningen eller god tillväxt innebär inte automatiskt att barnens rättigheter tillgodoses. När Sverige ratificerade konventionen år 1990 följdes det av en skyldighet att också utveckla strategier för att sätta den i verket.

Alla personer under 18 år räknas enligt konventionen som barn. I Sverige innebär det cirka två miljoner människor, eller en knapp fjärdedel av befolkningen. Ibland använder myndigheter kategoriseringen *barn*, ca 0-12 år och *unga*, ca 13-18 år (eller upp till 20 år), för att synliggöra de olika livsfaser som det innebär att vara i endera kategorin.

Barnkonventionen utgår från att barndomen är en viktig period i livet. Det är då vi fostras till samhällsmedborgare, och vi har också ett stort behov av att vara trygga för att växa upp och bli ansvarstagande vuxna. Genom barnkonventionen stärks barnet, såväl i familjen som i samhället. I *Strategi för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige*, den s.k. nationella strategin, framhålls att alla samhällsaktörer måste arbeta aktivt för att synliggöra barn som grupp och att arbeta med ett *barnperspektiv*. I Sverige har myndigheten Barnombudsmannen i uppdrag att bevaka hur barnkonventionen följs.

3.2. Vad innebär barnkonventionen för Sveriges kommuner?

I den nationella strategin fastslås att kommuner bör inrätta system för att kunna följa hur barnets bästa införlivas i den kommunala verksamheten. Detta kan man göra genom att ha särskilda barnplaner, barnkonsekvensanalyser, barnchecklistor eller liknande. Den nationella strategin menar också att kommuner och landsting bör erbjuda sin personal fortbildning om barnkonventionen och dess genomförande.

Barns och ungas vardag präglas mycket av kontakter med kommuner och landsting. De möter den offentliga sektorn i förskolan, skolan, vården, kollektivtrafiken, i de kommunala bostäderna med mera. Ett barn som växer upp i en familj som inte fungerar är beroende av stöd från samhället. Barnkonventionen är ett led i att säkra att barnets rättigheter tas tillvara i kontakten med kommuner och landsting.

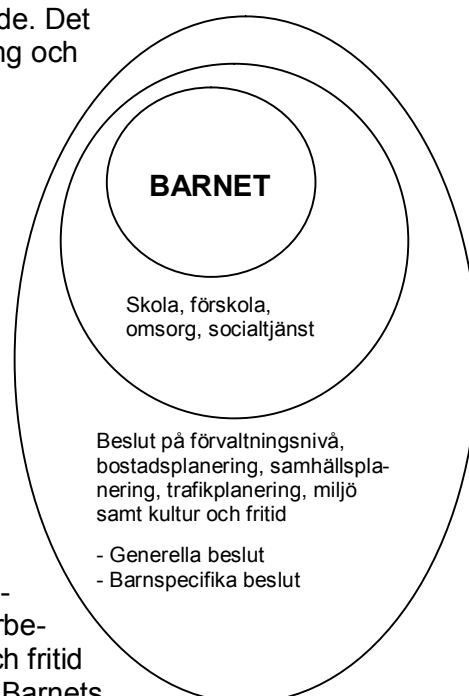
Det finns tre centrala principer i barnkonventionen som har särskild betydelse för kommuner. Det gäller bestämmelserna om att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn (artikel 3), om varje barns rätt att komma till tals i alla frågor som rör henne eller honom (artikel 12) och om skyldigheten att vidta alla lämpliga åtgärder för att genomföra konventionen (artikel 4). Artiklarna skapar några grundläggande principer som ska genomsyra all kommunal verksamhet:

1. Mänskliga rättigheter: Barn har mänskliga rättigheter precis som vuxna, och därmed rätt att inte bli kränkta, t.ex. i skolan, i kontakt med vården och liknande. Det handlar exempelvis för kommunen om att förebygga diskriminering och mobbning.

2. Barnkonsekvensanalys: beslut kan ha särskilda konsekvenser för barn eftersom de är beroende av de vuxna och samhället. Därför bör kommunen genomföra konsekvensanalyser för barn vid beslutsfattande. Kommunen bör även se till att barn omfattas av brukarundersökningar i alla verksamheter.

3. Barnets röst ska höras: När kommunen bedriver myndighetsutövning mot barn är det viktigt att barnets röst får höras, att detta dokumenteras och tas med vid beslutsfattande. Barns och ungas röster bör även höras som en naturlig del av den kommunala demokratin.

Bilden till höger beskriver vilka verksamheter i kommunen som ligger barnet nära, och vilka som ligger längre ifrån. Alla verksamheter påverkar barnet. Vissa nämnder har ett riktat uppdrag att arbeta med barn som målgrupp, som skolan, socialtjänsten, kultur- och fritid samt omsorg (exempelvis om funktionshindrade barn och unga). Barnets livsvillkor kan påverkas lika mycket av beslut som är fattade inom politikområden som inte i första ledet är riktade mot dem, som samhällsplanering, miljöarbete, trafiksäkerhet och bostadspolitik.

4. Barnkonventionen i styrningen

I Mål och budget fastställer Haninges kommunfullmäktige ett antal målområden. På nämndnivå bearbetas målen till en strategi, som anger hur nämnden avser arbeta för att målen ska nås. Strategin kan omfatta såväl produktions- och resultatmål som aktiviteter, och resultatet bör enligt kommunfullmäktige vara mätbart och kontrollerbart.

I detta avsnitt redovisas de kommunövergripande målområdena samt varje nämnds strategier som har en koppling till barn och/eller unga. Vidare beskrivs hur respektive nämnd använder brukarundersökningar riktade till barn och unga för att mäta måluppfyllelsen och utveckla verksamheten.

4.1. Kommunövergripande

I kommunens mål och budget 2011-2012 beskrivs att en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar framtid utvecklas i dialog med invånarna och att valfrihet och mångfald ska präglade de kommunala verksamheterna. Vidare beskrivs att Barnkonventionen är en ledstjärna för all verksamhet och att kommunen arbetar aktivt för att omsätta den i praktik:

"I Haninge är arbetet med Barnkonventionen särskilt inriktat mot konventionens artiklar om barns rätt till utbildning, barns rätt till delaktighet och inflytande samt barns rätt till god psykisk hälsa och miljö."

Under målområdet *Hållbar samhällsutveckling* finns målet *Barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro*. Målvärdet anges som att *andelen som ganska eller väldigt ofta tycker att det är riktigt härligt att leva* ska uppgå till 66 procent i *Stockholmsenkäten*. I texten framhålls tre prioriterade områden i arbetet med att uppfylla målet:

- ▶ Ökat föräldrastöd
- ▶ Fortsatt fokus på kunskap och lärande i skolan
- ▶ Ett strategiskt och ihärdigt drogforebyggande arbete

Under 2011 framgår att kommunen särskilt kommer att fördjupa arbetet med barn och ungdomars psykiska hälsa. Vidare finns mål som är riktade till specifika nämnder. Under målområdet *God kommunal service* finns målet *Barn och unga ska ha en meningsfull fritid* för kultur- och fritidsnämnden. Till grund- och förskolenämnden riktas *Alla elever ska nå skolans kunskapsmål* samt *Alla ska uppleva trygghet och arbetsro i skolorna*. I tabellen nedan framgår kommunfullmäktiges indikatorer och målvärden för samtliga mål:

Tabell: Mål med direkt bäring på barn och unga

Målområde	Mål	Indikator	Målvärde 2011
Hållbar samhällsutveckling	Barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro	Andelen i Stockholmsenkäten som ganska eller väldigt ofta tycker att det är riktigt härligt att leva	66 procent
God kommunal service	Barn och ungdomar ska ha en meningsfull fritid (Kultur och fritidsnämnden)	Nöjdhet fritid (SCB:s medborgarenkät)	94 procent
God kommunal service	Alla elever ska nå skolans kunskapsmål (grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)	Andel godkänd i alla ämnen (slutbetyg) år 9 Klarar samtliga nationella mål i År 3, År 6, År 9	Minst 71 % Förbättring sedan 2010
	Alla elever ska uppleva trygghet och arbetsro i skolorna (grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)	Andel godkänd i alla kurser i Gymn. År 3 Andelen med upplevd Trygghet (1) och arbetsro (2) i skolplaneenkäten, grundskola. Andelen med upplevd trygghet (3) och arbetsro (4) i gymnasiet i samma enkät.	Förbättring sedan 2010 Minst 90 % (1), minst 86 % (2) i grundskola. Minst 92 % (3), minst 49 % (4) i gymnasiet.

Källa: Mål och budget 2011-2012, Haninge kommun

Haninge är en kommun med ung befolkningsstruktur och nettoinflyttningen av barnfamiljer är stor, vilket måste bemötas med utökad kapacitet. Av budgetförstärkningarna är följande specifikt riktade till barn- och ungdomsverksamhet:

- ▶ Elevpengen till familjedaghem, förskola, grundskola och skolbarnomsorg höjs med 0,5 – 2,9 procent.
- ▶ Av kultur- och fritidsnämndens tilldelade budgetmedel avser 1 mkr ökade hyreskostnader för Ungdomens hus.
- ▶ 200 tkr avsätts till kultur- och fritidsnämnden för en utredning om Skutans gårds utveckling.
- ▶ Av ramhöjningen till grund- och förskolenämnden på 45 mkr ingår en personalsatsning med 5 mkr för att utveckla förskolans verksamhet.

4.2. Kommunstyrelsen

I kommunens Mål och budget 2011-2012 framgår att kommunstyrelsen ansvarar för frågor som gäller kommunens långsiktigt hållbara utveckling, barnkonventionen samt övergripande ekonomi- och personalfrågor. I kommunstyrelsens Strategi och budget 2011 framgår följande utmaningar eller specifika satsningar som direkt omfattar barn och unga:

- ▶ Antalet barn i tidig skolålder kommer att öka kraftigt de närmaste tio åren.
- ▶ Partnerskap för barnkonventionen. Haninge kommun är med i partnerskap för barnkonventionen, där också nio andra kommuner i landet är medlemmar. Avsikten är "vidare att öka kunskap och motivation hos politiker, anställda och frivilligkrafter samt ge dem verktyg som underlättar det framtida arbetet för barns bästa". Syftet är också att göra barns och ungas röst hörd i kommunen och att hitta dialogformer som kan bli bestående.

Nedan framgår mål och strategier 2011 som har direkt bäring på barn/unga:

Tabell: Kommunstyrelsens mål och strategier 2011 med direkt koppling till barn/unga

Målområde	Mål	Strategi	Indikator
Hållbar samhällsutveckling	Barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro	Den fysiska planeringen strävar efter att bidra med goda livsmiljöer för unga	Andelen som ofta eller ganska ofta tycker att det är riktigt härligt att leva
		Fortsatt aktivt deltagande i partnerskap för barnkonventionen	Andelen som ofta eller ganska ofta tycker att det är riktigt härligt att leva
		Ta fram en handlingsplan för kommunens förebyggande alkohol/narkotika/tobakarbete	Andelen som ofta eller ganska ofta tycker att det är riktigt härligt att leva

Källa: Kommunstyrelsens Strategi och budget 2011

I tabellen framgår att kommunstyrelsen tagit fram tre strategier för att uppfylla målet att barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro. Måluppfyllelseindikatorn som anges är densamma som i kommunfullmäktiges uppföljning.

4.2.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

För att mäta andelen som ofta eller ganska ofta tycker att det är riktigt härligt att leva används "Stockholmsenkäten". Det är en totalundersökning om ungdomars "normbrott och

avvikande beteende” som utförs av vartannat år av Preventionscentrum, som tillhör Stockholms stad. Undersökningen genomförs i samtliga klasser i grundskolans årskurs 9 och i gymnasiet år 2. Enkäten delas också ut i Stockholms kommun samt flera kranskommuner. Distribution och insamling genomförs av skolorna.

Enligt Preventionscentrum är det viktigaste syftet med Stockholmsenkäten att den ska utgöra underlag för planering och beslut om preventionsinsatser på övergripande och lokal nivå. Den administration som rör enkäten i Haninge kommun sköts av utvecklingsledare för drog- och brottsprevention, som finns placerad på socialförvaltningen.

4.3. Grund- och förskolenämnden

I nämndens Strategi och budget 2011 framgår att en av nämndens huvuduppgifter är att med FN:s barnkonvention som grund svara för barns och ungas rätt till utbildning, delaktighet och inflytande samt deras rätt till god psykisk hälsa och miljö tillgodose. Vidare framgår att nämnden anser att skolans kunskapsuppdrag är en av de viktigaste faktorerna för att barn och unga ska kunna möta vuxenlivet med trygghet och ansvarstagande.

Vidare framgår att kvalitetsarbetet vid utbildningsförvaltningen ska bedrivas med större systematik. Mer specifikt innebär detta ”ett samband i vad som är och menas med uppföljning, utvärdering, analys” samt de åtgärder som vidtas för att nå KF:s mål eller målen i läroplan och skolplan.

Då nämndens verksamhet i helhet är riktad till barn redovisas inte samtliga mål nedan. Istället redovisas hur många mål som har strategi/åtagande samt hur många av dessa som följs upp med en mätbar indikator.

- ▶ Nämnden har formulerat strategier för elva av KF:s arton mål. Nämnden har också formulerat åtaganden för samtliga mål, även för de där det inte finns en strategi.
- ▶ 12 av 59 åtaganden har ett målvärde.
- ▶ 3 av 12 målvärden inbegriper barns och ungas egna röster, genom Stockholmsenkäten och skolplaneenkäten. De mått som används är samma som kommunfullmäktige angett:
  - Fråga i Stockholmsenkäten – resultat ska vara minst 66 %.¹
  - Andel med upplevd trygghet i skolplaneenkät, minst 90 %
  - Andel med upplevd arbetsro i skolplaneenkät, minst 86 %

Vidare framgår att förvaltningen under 2011 kommer att utarbeta ett folkhälsopolitiskt program. Det uppges vara av särskild betydelse för att implementera barnkonventionen. Utvärdering ske i samband med årsredovisningen.

Ett ytterligare styrdokument för skolan i Haninge är Skolplanen 2008 - 2011. I den framgår att skolan ska präglas av gott pedagogiskt ledarskap och höga förväntningar på varje elev: ”när skolan är av hög kvalitet blir kön eller familjebakgrund inte längre avgörande för hur väl en elev lyckas nå kunskapsmålen”. En röd tråd i skolplanen är att skolan ska ge ”kunskap till alla”. Skolplanen utvärderas kontinuerligt i samband med årsredovisningen. En ny skolplan 2012-2015 ska tas fram under året.

Ett tredje styrdokument är *Handlingsplan för trygghet och arbetsro i skolan*. Planens syfte är att lyfta arbetsrons vikt för ökad måluppfyllelse i skolan (skolresultatet). Planen omfattar samtliga skolor, samt förskola, familjedaghem och fritidshem. Målet i planen är att: *Alla barn känner trygghet och arbetsro. Inga barn och elever ska bli kränkta i Haninges skolor*. Kränkande beteende definieras som att någon eller några kränker principen om alla människors

¹ Andelen i Stockholmsenkäten som ganska eller väldigt ofta tycker att det är riktigt härligt att leva.

lika värde. Mobbing innebär kränkningar vid upprepade tillfällen. Enligt planen ska samtliga inblandade ta ansvar för att målet nås, bland annat genom följande:

- ▶ Samtliga skolor ska ha en likabehandlingsplan som årligen följs upp och revideras. Efter nämndsbeslut ska även nätmobbing ingå i planen.
- ▶ Varje skola ska ha ordningsregler för att skapa trygghet och arbetsro.
- ▶ Samtliga anställda är skyldiga att följa arbetsmiljölagen
- ▶ Samtliga skolor ska upprätta förebyggande åtgärdsplaner mot droger.
- ▶ Kommunsamverkan kring vissa ämnen; Ungsam (förebyggande mot droger) samt säkerhetsfrågor som rör lokalerna.
- ▶ Barnkonventionen ska vara ledstjärna. Barn och unga ska sättas i främsta rummet när beslut fattas som rör dem. Barn har rätt till utveckling, att höras och inte diskrimineras.

Planen hänvisar även till bestämmelser som det är varje skolas ansvar att efterleva: rapportera otillåten frånvaro, inga obehöriga besök på skolor, all form av spel om pengar är förbjudet, drogförbud, förbud att kränka på skolans internet och intranät, omhändertagande av farliga eller störande föremål, tillrättavisande av elever med olämpligt beteende, nödvärnsrätt samt kontrollåtgärder mot elever.

I planen framgår att såväl skola som kommun ska utvärdera planen årligen. Detta görs genom frågor i skolplaneenkäten (se nästa avsnitt).

4.3.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

Utbildningsförvaltningen genomför i mars varje år en enkät om skolan. Enkäten riktar sig till all pedagogisk personal från förskolan upp till Centrum Vux, till föräldrar från förskola och grundskola samt även till elever från skolår tre upp till Centrum Vux. Resultatet publiceras och analyseras av nämnden och respektive skola. I enkäten är två frågeområden särskilt viktiga med tanke på bestämmelserna i Barnkonventionen: *Barns och elevers inflytande och Trygghet och trivsel.*

Resultat 2010 Grundskolan (år 3-9), svarsfrekvens 90 % totalt i kommunen:

<i>Barns och elevers inflytande</i>	<i>Andel "stämmer bra eller stämmer ganska bra"</i>
Min lärare lyssnar på mig	87 %
Jag får vara med och bestämma hur vi ska arbeta i skolan	57 %
<i>Trygghet och trivsel</i>	<i>Andel "stämmer bra eller stämmer ganska bra"</i>
Jag känner mig trygg i skolan	87 %
Jag trivs i skolan	88 %
Jag blir mobbad i skolan	7 %
Skolan gör tillräckligt för att lösa problem som uppstår mellan elever	68 %
Det är arbetsro på lektionerna	59 %

4.4. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämndens mål och strategi 2011 inleds med att kunskapsskolan är en viktig del i arbetet med att förebygga arbetslöshet, psykisk ohälsa, droganvändning, kriminalitet och därmed minska risken för utanförskap. Vidare framgår att en av nämndens huvuduppgifter är att "med FN:s barnkonvention som grund svara för barns och ungas rätt till utbildning, delaktighet och inflytande samt deras rätt till god psykisk hälsa och miljö tillgodose". Nämnden har två prioriterade satsningar som har direkt koppling till barnkonventionen:

- ▶ Stöd till elever i behov av särskilt stöd ska utvecklas så att de tidigt får det stöd som krävs för att de ska klara måluppfyllelsen

- ▶ Om elever på utbildningar såsom Introduktionsutbildning för nyanlända elever inom ramen för gymnasieskolans individuella program eller svenska för invandrare kan integreras och samordnas med vanliga nationella program bör det i största möjliga mån göras.

Då nämndens verksamhet i stor mån är riktad till barn under 18 år (gymnasieelever räknas här som att de är under 18 år) redovisas inte samtliga mål nedan. Istället redovisas hur många mål som har strategi/åtagande samt hur många av dessa som följs upp med en mätbar indikator.

- ▶ Nämnden har formulerat strategiska satsningar för elva av KF:s arton mål. För vissa mål finns flera satsningar. Nämnden har också formulerat åtaganden för samtliga mål, även för de där det inte finns en strategisk satsning. För vissa mål finns flera åtaganden.
- ▶ För 15 av de 18 målen finns en strategisk satsning och/eller minst ett åtagande som gäller gymnasieskolan.
- ▶ 10 av 39 åtaganden har ett målvärde.
- ▶ 5 av 10 målvärden inbegriper barns och ungas egna röster, genom Stockholmsenkäten och skolplaneenkäten. De mått som används är:
  - Fråga i Stockholmsenkäten – resultat ska vara minst 66 %.
  - Jämförelsetal skolplaneenkät
  - Andel med upplevd trygghet i skolplaneenkät, minst 92 %
  - Andel med upplevd arbetsro i skolplaneenkät, minst 49 %
  - Andel som upplever sig mobbade eller kränkta ska minska jämfört med 2010

Även gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lyfter Haninges folkhälsoprogram som viktigt för verksamheten, med hänvisning till Barnkonventionen. Nämndens prioriterade strategiska satsningar under 2011, som är en del av folkhälsoprogrammet, är att arbeta med insatser för att motverka exempelvis övervikt och drogmisbruk, utveckla barn och elevernas möjligheter till inflytande samt stödja ungdomar så att de genom en god vägledning möjlighet att komma ut i arbetslivet. Utvärdering av folkhälsoprogrammet ska ske i samband med årsredovisningen.

Styrande för gymnasiet är även Skolplan 2008 – 2011 samt Handlingsplan för ökad trygghet och arbetsro i skolan, vilka beskrivits i föregående avsnitt.

4.4.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

Skolplaneenkäten som genomförs årligen ställs även till gymnasiets elever. Resultatet publiceras och analyseras av nämnden och respektive skola.

I enkäten är två frågeområden särskilt viktiga med tanke på Barnkonventionen: *Barns och elevers inflytande*, *Enhetliga strukturer* och *Trygghet och trivsel*.

Resultat 2010 gymnasiet (åk 1-3):

<i>Barns och elevers inflytande</i>	<i>Andel "Instämmer helt eller instämmer i huvudsak"</i>
Elevernas synpunkter tas tillvara på ett bra sätt på min skola	62 %
Jag får vara med och påverka innehållet i undervisningen	49 %
Jag har fått möjlighet att påverka hur vi arbetar under lektionerna	46 %

<i>Enhetliga strukturer</i>	<i>Andel "Instämmer helt eller instämmer i huvudsak"</i>
Jag har haft utvecklingssamtal det senaste året med min klassföreståndare	85 %
Mitt senaste utvecklingssamtal kändes meningsfullt	62 %
Jag har en individuell studieplan	44 %

Jag är med och utformar den individuella studieplanen 60 %

<i>Trygghet och trivsel</i>	<i>Andel "Instämmer helt eller instämmer i huvudsak"</i>
Jag känner mig trygg på min skola	91 %
Jag trivs i skolan	82 %
Jag blir mobbad i skolan	5 %
Skolan gör tillräckligt för att lösa problem som uppstår mellan elever	46 %
Det är arbetsro på lektionerna	50 %
Det råder en positiv och god sammanhållning på min skola	70 %
Lärarna bemöter mig på ett positivt sätt	70 %
Jag är nöjd med verksamheten på min skola	74 %
Jag kan rekommendera min skola till andra elever	73 %
Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever	76 %

4.5. Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens verksamhet omfattar bibliotek, utställningar, kulturprogram, fritidsgårdar, idrotts- och friluftsanläggningar, bidrag till föreningar, lokalbokning och lotteritillstånd. Enligt nämndens reglemente ska barn och ungdomar prioriteras i verksamheten.

I nämndens strategi och budget 2011 anges tre av kommunfullmäktiges mål som styrande för arbetet riktat till barn och unga. Kultur- och fritidsnämnden har brutit ned målen på följande vis: (enbart det som direkt rör barn/unga redovisas)

Tabell: Mål och strategier samt åtaganden med direkt bäring på barn och unga

Mål	Strategi
Barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro	Barn och ungdomars egna erfarenheter, förmågor, förutsättningar, behov och intressen tillvaratas i verksamheternas utveckling.
Folkhälsan ska förbättras.	Systematiskt arbeta med att stärka folkhälsan, speciellt ska unga tjejers hälsa uppmärksammas.
Invånarnas delaktighet i samhället ska öka	Skapa ökad delaktighet genom utvecklade metoder och arbetssätt.
Invånarnas trygghet ska öka	Fortsatt utveckling av attraktiva miljöer och medverka till bättre brottsförebyggande samarbeten
Barn och ungdomar ska ha en meningsfull fritid	Utifrån alla barn och ungdomars behov och intressen utveckla en bred variation av verksamheter, främst i socialt utsatta områden.

Källa: Kultur- och fritidsnämndens Strategi & budget 2011

Måluppfyllelse mäts via Stockholmsenkäten, Skolplaneenkäten samt Ung Livsstilsenkäten (se nedan).

4.5.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

Kultur- och fritidsförvaltningen genomför en rad utvärderingar i mindre skala ute i de olika verksamheterna. De redovisas inte här. Nämnden använder även några mer omfattande brukarundersökningar för att mäta måluppfyllelse, bland annat Stockholmsenkäten och skolplaneenkäten, där nämnden tar del av resultaten.

Ung livsstil

Genomfördes senast 2008 av kultur- och fritidsnämnden i samarbete med Socialhögskolan. Undersökningen genomförs vart 4:e år. Cirka 1400 grundskoleelever samt 800 gymnasieele-

ver besvarar frågor om sin fritid och hur de mår. Undersökningen genomförs även separat i särskolan (senast år 2008).

4.6. Miljönämnden

Miljönämnden ansvarar för övergripande miljöpolitiska frågor och verkar för en ekologiskt hållbar utveckling. Nämnden ska tillse/vidta särskilda åtgärder för att öka samarbetet med myndigheter, organisationer, det lokala näringslivet och enskilda vilkas arbete och intressen berör nämndens verksamhetsområden, bevaka, initiera och inventera skyddsvärda områden samt verka för ökad kunskap inom miljöområdet.

Miljönämnden har ansvar för att aktivt arbeta för att informera, råda och upplysa kommuninvånare och andra intressenter om sitt verksamhetsområde.

I Miljönämndens strategi och budget 2011-2012 redovisas ”endast de mål som har direkt bäring på miljönämndens ansvarsområde” och dokumentet innehåller inte några mål eller strategier med direkt koppling till barn och unga.

Under målet *Hållbar samhällsutveckling* finns en beskrivning av innehållet i kommunens klimatstrategi. Där framstår Förskole- och grundskolepedagogik som en aktivitet för att förverkliga strategin. Ansvariga nämnder för detta anges vara kommunstyrelsen samt grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Det framgår inte hur aktiviteten ska följas upp eller utvärderas.

4.6.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

Miljönämnden genomför årligen en medborgarenkät för att följa upp om invånare och näringsliv får ökad kunskap om kommunens miljö- och klimatarbete. Enkäten genomfördes första gången 2010 och frågorna ska framgent ingå i SCB:s medborgarundersökning som genomförs vart annat år. Nämnden genomför således inga brukarundersökningar/medborgarundersökningar riktade till barn/unga under 18 år.

4.7. Stadsbyggnadsnämnden

I stadsbyggnadsnämndens strategi och budget 2011-2012 framgår att nämndens verksamhet ska utgå från barnkonventionen. Utifrån kommunfullmäktiges mål *Barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro* har nämnden formulerat en strategi: Barnkonventionen ska vara utgångspunkt vid all planering. För nämndens ansvarsområde innebär det att barn och ungdomar ges utrymme att delta i samhällsutvecklingen och påverka sin närmiljö. Indikator för måluppfyllelse anges vara *Andel som ganska eller väldigt ofta tycker att det är riktigt härligt att leva*, Målvärde: Minst 66 % (Stockholmsenkäten).

I stadsbyggnadsförvaltningens verksamhetsplan framgår även att nämnden uppdragit till förvaltningen att arbeta med att engagera barn och ungdomar då det ses som viktigt och bör utvecklas. Där beskrivs även förvaltningens åtaganden:

- ▶ Upprätta en handlingsplan utifrån ”Barns och ungas deltagande i samhällsplaneringen”
- ▶ Skapa fysiska förutsättningar för barns lek på kommunal mark samt i samhällsbyggnadsprocessen
- ▶ Ta in praktikanter, prao-elever och skolungdomar i förvaltningens verksamheter.

4.7.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

Stadsbyggnadsnämnden genomför mindre brukarundersökningar till barn och unga som ett instrument i planeringen. Då arbetssättet är en del av verksamheten redovisas det mer utförligt i avsnitt 4.4, som beskriver hur barnkonventionen implementeras i verksamheten.

4.8. Socialnämnden

Enligt socialnämndens Strategi & budget 2011-12 är de grundläggande principerna i FN:s barnkonvention vägledande i allt arbete. Det innebär att varje barn ska ha tillgång till sina rättigheter utan åtskillnad eller diskriminering, rätt till liv och utveckling, delaktighet och inflytande och att alla beslut som rör barn ska utgå från barnets bästa.

I nämndens verksamhetsplan för 2011 framgår nämndens värdegrund och prioriteringar. Att se till barnens bästa är socialnämndens huvuduppgift. Barns rättigheter om trygga uppväxtvillkor och goda framtidsutsikter ska ges högsta prioritet.

Kommunfullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning, hållbar samhällsutveckling och god kommunal service ses samtliga som väsentliga utifrån barnens perspektiv.

Målen som avser hållbar samhällsutveckling, att barn och unga ska må bra och känna framtidstro, förbättrad folkhälsa, invånarnas delaktighet och trygghet är, enligt de intervjuade, särskilt väsentliga grundförutsättningar för barnen.

Nämnden har fastställt tre strategier för att nå målen om hållbar samhällsutveckling.

- ▶ Prioritera barn och unga med särskilda behov.
- ▶ Uppmärksamma barns rättigheter enligt barnkonventionen.
- ▶ Motverka arbetslöshet, missbruk, kriminalitet och våld.

Några uttalade indikatorer eller målvärden beträffande de två första strategierna har inte fastställts. Uppföljning av dessa sammanfattas skriftligt. För strategin om att motverka missbruk etc. finns indikatorer, nuvärde och målvärde angivet. De indikatorer och mätetal som fastställts följs upp genom rapporter till socialnämnden samt att statistik och nyckeltal redovisas.

Ett dilemma är dock, enligt de intervjuade, att uppföljningssystemet inte är anpassat till de krav på uppföljning och rapportering som ställs från bland annat Socialstyrelsen. Ett nytt verksamhetssystem ska införas, med start som ett pilotprojekt inom stöd till funktionshindrade.

Ohälsan och den dåliga självkänslan bland barn och unga är fortsatt hög i Haninge varför de är en prioriterad grupp i kommunens mål och budget för 2011-12. Enligt verksamhetsplanen behöver metoder utvecklas för att kunna mäta hur yngre barn mår och låta barn och unga komma till tals i frågor som rör dem. I Haninge finns även relativt många fattiga barn, jämfört med många andra kommuner.

Riktlinjer finns för bland annat handläggning av ärenden rörande Barn och ungdomar samt Ensamkommande barn och ungdomar. Vidare har riktlinjer fastställts för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen. I samtliga dessa betonas barnens rätt samt hur barn och ungas synpunkter ska inhämtas och beaktas vid myndighetsutövning.

Riktlinjerna för handläggning av ärenden rörande barn och ungdomar, som har karaktären av en handbok, inleds med barnens rätt och barnens bästa. Grunden i barnkonventionen är

principen om barnens bästa. Detta uttrycks också i Socialtjänstlagen och Lagen om vård av unga, såväl vad gäller principerna om barnens bästa och barnets rätt att komma till tals.

En av artiklarna i FN:s barnkonvention rör barnets rättigheter som flyktingar. Dessa finns också inskrivna i svensk lagstiftning vad gäller ensamkommande barn som söker asyl. Lagstiftningen ändrades under 2006 med syfte att förbättra mottagandet ur barnets perspektiv.

4.8.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

En enkätundersökning har genomförts till dem som haft kontakt med individ- och familjeomsorgen under våren 2010 (enkäten har delats ut till besökarna under en tvåveckors period). En liknande undersökning genomfördes våren 2008. En särskild barnenkät delades ut till de barn som, tillsammans med vårdnadshavare, besökte individ- och familjeomsorgen.

Verksamheten inom Gröna Huset som är ett miljöterapeutiskt program med skola och behandling för barn/unga följs upp med frågor riktade till de placerade barnen/ungdomarna och deras familjer.

4.9. Äldrenämnden

Äldrenämnden arbetar inte med barn eller unga som specifik målgrupp. Nämnden har trots detta synliggjort grupperna i såväl mål och strategier som i verksamheten. Kommunfullmäktiges mål om att barn och unga ska må bra och känna framtidstro lyfts fram som styrande för fyra åtaganden i strategi och budget 2011-2012.

Äldrenämndens strategi utifrån målet är att skapa möjligheter för unga till meningsfulla aktiviteter, sysselsättning och arbete genom att samarbeta och samverka med förskole- och skolverksamheten.

Tabell: Äldrenämndens mål, strategi och åtaganden med direkt bäring på barn och unga 2011-2012

Mål	Strategi
Barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro	Genom att samarbeta och samverka med förskole- och skolverksamheten skapar vi möjligheter för unga till meningsfulla aktiviteter, sysselsättning och arbete.

Källa: Äldrenämndens strategi och budget 2011-2012 samt Äldrenämndens verksamhetsplan 2011

Åtagandena följs upp i nämndens verksamhetsberättelse.

4.9.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

Äldrenämnden genomför inga brukarundersökningar riktade till barn och unga. Det finns, i liten skala, utvärderingar av vissa delar av verksamheten. Dessa beskrivs i avsnitt 4.5.

4.10. Överförmyndarnämnden

Haninge kommun har sedan 1 januari 2011 i samverkan med Botkyrka, Huddinge, Nynäshamn och Tyresö en gemensam överförmyndarnämnd. Nämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn och kontroll över förmyndarskap, godmanskap och förvaltarskap. Syftet med tillsynen är att förhindra att omyndiga barn, eller myndiga personer som inte själva kan ta tillvara sin rätt, missgynnas ekonomiskt eller rättsligt.

Överförmyndarnämndens verksamhet för barn och unga styrs främst av Föräldrabalken. Nämnden har inte formulerat egna strategier utifrån fullmäktiges mål.

Hos överförmyndarenheten har man tagit fram riktlinjer för förordnande av god man för ensamkommande barn samt för byte av god man. En blankett för redogörelse över utfört uppdrag och arvodesräkning finns framtagen för att ledningen ska kunna följa gode mannens insatser under förordnandet och på så sätt kontrollera att barnets rättigheter tillvaratas.

4.10.1. Brukarundersökningar riktade till barn och unga

Överförmyndarenheten genomför brukarundersökningar till ställföreträdare men inte till huvudmännen (barnen). Det finns dock enligt enhetschefen tankar om att införa sådana undersökningar under kommande verksamhetsår.

5. Barnkonventionen i verksamheten

I detta avsnitt är fokus hur barnkonventionen implementeras i verksamheten. Hur tar nämnd/förvaltning reda på vad som är bäst för barn i planeringen av verksamheten? Görs systematiska konsekvensanalyser utifrån ett barnperspektiv? Tas hänsyn till de olika livsvillkor som barn kan ha beroende på kön, etnisk tillhörighet, funktionshinder och socioekonomiska förutsättningar I detta avseende är det också intressant om personal har utbildats i barnkonventionen och dess innehåll. Vidare redogörs för hur verksamheter tar tillvara unga som resurs i beslutsfattande.

5.1. Kommunstyrelseförvaltningen

I kommunstyrelseförvaltningens verksamhetsplan 2011 åtföljs fullmäktiges mål *Barn och ungdomar ska må bra och känna framtidstro* av ett åtagande och sex aktiviteter:

Åtagande:

- ▶ Förbättra barn och ungdomars trygghet och säkerhet i den offentliga miljön

Aktiviteter:

- ▶ Förbättra trygghet och säkerhet genom aktiva insatser (t.ex. klottersanering, mötesplatser för unga i nya områden, bygga bort otrygga miljöer)
- ▶ Medverka i Brottsförebyggande rådet med expertis och sekreterarfunktion
- ▶ Budget- och skuldrådgivare ska prioritera ungdomar och barnfamiljer
- ▶ Säkerställa en rättssäker handläggning och att barnets intressen tillvaratas i domstolsärenden som rör omhändertagande av barn
- ▶ Beakta barnperspektivet i planärenden
- ▶ Medverka vid framtagandet av kommunikationsplan för kommunens drogförebyggande arbete

Några handläggare på kommunstyrelseförvaltningen har deltagit i kommunövergripande utbildningar om barnkonventionen, som samordnats av utbildningsförvaltningen. De har även medverkat då Rädda Barnens rapport om Barnkonventionen i Haninge offentliggjordes.

Under våren 2011 har en utredare på kommunstyrelseförvaltningens enhet för verksamhetsutveckling tagit fram en rapport om barn och ungas psykiska hälsa, vilken presenterades i april 2011. Rapporten är en kartläggning av hur elever i årskurs nio mår och hur det har förändrats över tid, samt en kartläggning av kommunens verksamheter riktade till unga.

Inom ramen för miljönämndens ansvarsområde genomför kommunstyrelseförvaltningen en aktivitet som riktas direkt till barn och unga. Med syftet att nå ut till den unga generationen tar man fram en väggalmanacka med tips på utflykter och lekar i naturen. Almanackan pryds med illustrationer som tas fram genom en tävling bland förskolebarnen i kommunen.

5.2. Utbildningsförvaltningen

Förskola och skola styrs av skollag och läroplan, som grundas på Barnkonventionens bestämmelser. På så vis genomsyrar Barnkonventionen verksamheten. Förvaltningen har inte genomfört någon systematisk utbildning av personalen i barnkonventionen och dess innehåll. Många av de anställda i verksamheten är införstådda i innehållet, då de genom annan utbildning tillskaffat sig kunskapen. I detta avsnitt presenteras några specifika aktiviteter som förvaltningen genomför eller deltar i med konventionen i åtanke.

En tjänsteman på utbildningsförvaltningen har i uppdrag av kommunstyrelsen att arbeta med hela kommunens implementering av barnkonventionen. Han är sammankallande i en förvaltningsövergripande "Barnkonventionsgrupp", medverkar då kommunen deltar i "Partnerskap för barnkonventionen" och är även kontaktperson för kommunens ungdomsråd och ungdomsfullmäktige.

"Barnkonventionsgruppen" har varit varierande aktiv över åren. Den har också, enligt övriga förvaltningar, varit olika givande. Dock har den bidragit till att levandehålla frågan om barnkonventionen i Haninge, samt fungerat som en plats för information.

"Partnerskap för Barnkonventionen" är ett nätverk där Haninge kommun deltar tillsammans med nio andra kommuner. Deltagare från Haninge är tjänstemannen från utbildningsförvaltningen och kommunstyrelsens vice ordförande. Enligt dem har partnerskapet bidragit till att sätta barnkonventionen på agendan. Inom ramen för partnerskapet har också genomförts två "kollegiala granskningar" av hur väl de olika kommunerna lever upp till konventionens bestämmelser (år 2007 samt år 2009).

Ungdomsrådet har funnits sedan 1997 i Haninge. I rådet finns 20-25 unga som ses två till tre gånger per termin och diskuterar olika frågor. De har "fadderpolitiker" i nämnderna, som det sker kontinuerliga träffar med. Ungdomsfullmäktige är till för alla elever i årskurs 1 på kommunens gymnasium från och med våren 2005. Förvaltningen har en projektanställd tjänsteman som arbetar med att genomföra ungdomsfullmäktige.

Under 2011 ska utbildningsförvaltningen utarbeta ett folkhälsopolitiskt program. Det uppges vara av särskild betydelse för att implementera barnkonventionen och följande prioriterade satsningar anges för året:

- ▶ arbeta med insatser för att motverka exempelvis övervikt och drogmissbruk
- ▶ utveckla barn och elevernas möjligheter till inflytande
- ▶ utveckla insatser där eleverna får möta politiker med syfte att minska politikerföraktet
- ▶ stödja ungdomar så att de genom god vägledning får möjlighet att komma ut i arbetslivet
- ▶ öka kvalitén i måltidsverksamheten i förskolor och skolor
- ▶ öka simkunskapen ytterligare bland barn och elever i Haninge

Områdesbaserat runt kommunens 6-9 skolor och gymnasieskolor finns det förvaltningsövergripande arbetet Ungsam för att förebygga kriminalitet och droganvändning. Kring samtliga skolor skapas lokala samverkansgrupper som består av rektor och biträdande rektor, skolsköterska/kurator, ungdomskonsulent/socialsekreterare och uppsökare, enhetschef och fältfritidsledare, kultur- och fritidsförvaltningen samt närpolis. Gruppen sammanträder minst tre gånger per termin och har aktiviteter vid behov. Målgruppen är unga 12-20 år, i det egna området, som är i riskzonen för droganvändning eller kriminalitet. Ledningen av arbetet sker genom ett tillsatt lokalt chefssamråd där avdelningschef eller motsvarande från de tre förvaltningarna samt representanter från närpolisens ledning ingår. I gruppen ingår även utvecklingsledare för det drog- och brottsförebyggande arbete. Lokala chefssamrådet rapporterar till Brottsförebyggande rådet i kommunen.

5.3. Kultur- och fritidsförvaltningen

Kultur- och fritidsnämnden ska enligt sitt reglemente prioritera verksamhet för barn och unga. De delar av verksamheten som främst omfattar barn och unga är bibliotek, utställningar, kulturprogram, fritidsgårdar, idrotts- och friluftsanläggningar samt bidrag till föreningar. Samtliga verksamheter arbetar prioriterat med målgruppen barn och unga på olika sätt. Förvaltningen arbetar med omfattande aktiviteter riktade till barn och unga.

Ett särskilt kulturprogram för barn och unga tas fram av biblioteken. Biblioteken samarbetar med förskolor och skolor. Haninge kulturhus erbjuder teaterföreställningar, konserter och andra kulturevenemang riktade mot barn i alla åldrar.

Kultur- och fritidsförvaltningen är huvudman för musikskolan. Under 2011 planerar kultur- och fritidsnämnden även att kulturskola för barn ska utvecklas i kommunen.

Kulturhuset "Lakeside" invigdes i juni 2010. Det är ett kulturcenter vid Rudan med syfte att vara såväl en kulturverksamhet som en social plattform för unga. I huset finns vuxna som fungerar som "coacher" och verksamheten ska bedrivas i nära samverkan med övriga förvaltningar och föreningsliv.

De elva fritidsgårdarnas verksamhet har uteslutande med unga som målgrupp. Under 2011 har fritidsgårdarna ökat fokus på närvaron bland unga på kvällstid. Fritidsgårdarna är öppna även under delar av sommaren. På gårdarna anordnas aktiviteter med musik, dans och samvaro. Vissa gårdar har också börjat arbeta med "tjejgrupper", samtalsgrupper för tonårstjejer, för att stärka deras närvaro på fritidsgården.

Enligt förvaltningschefen har förvaltningen sedan länge velat närma sig ungdomsfullmäktige och ungdomsrådet, och planer finns på att göra detta under 2011.

Personalen inom kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter är inte specifikt utbildad i Barnkonventionen och dess innehåll, men många fortbildar sig inom närliggande områden.

Förvaltningen har inte arbetat med barnkonsekvensanalyser, men är intresserade av att pröva att analysera exempelvis vad avgifterna inom musikskolan har för effekter för barnen i mindre bemedlade familjer.

Ett mål under 2011 är att genomföra fokusgrupper minst 1 gång per år på varje enhet med början hösten 2011. Under våren arbetar förvaltningen med att öka personalens kompetens kring fokusgrupper.

Jordbromalmsskolan läggs ned under sommaren 2011. En fråga för kultur- och fritidsförvaltningen är vart ungdomarna som idag söker sig till Jordbro bibliotek och fritidsgård kommer att söka sig då skolan inte längre finns. Enligt förvaltningschefen är det viktigt med närvaro i förändringsskedet, samt att noga följa var de unga tar vägen. Kultur- och fritidsnämnden har fått projektpengar från Fryshuset och KFUM för att utbilda ungdomar till ungdomsledare. I nämndens strategi och budget finns planer på att anställa en lokal projektledare i Jordbro för att arbeta med projektet. Rekrytering påbörjades under våren, men nämnden beslutade sedan att avbryta rekryteringen.

5.4. Stadsbyggnadsförvaltningen

Stadsbyggnadsförvaltningen består av avdelningarna Plan och bygg, Park, Teknik samt Vatten och avlopp. Enligt förvaltningschefen har särskilt parkverksamheten arbetat med barnperspektiv länge, och han anser också att klimatet för att arbeta med barnkonventionen är gott i kommunen. Under året är ett mål att ta fram former för att involvera barn och unga i stadsbyggnadsprocessen.

På förvaltningen finns en "barn- och ungdomsgrupp" för tjänstemän från de olika avdelningarna. Förvaltningens personal är inte utbildad i barnkonventionen och dess innehåll, men ledningen ser positivt på att genomföra en sådan utbildning.

Inom parkverksamheten bedrivs ett arbete med undersökningar riktade till barn. Tanken är att de som nyttjar parker och lekplatser ska vara med och utforma dem.

Under senare år har Plan och byggavdelningen bedrivit projekt som involverat barn och unga. Det resulterade 2010 i en rapport "Att ge barn och ungdomar en nyckel till det offentliga rummet", som släpptes samtidigt som förvaltningen genomförde ett seminarium med arkitekten Johannes Pedersen. I rapportens inledningstext står:

"Projektets huvudsakliga syfte har handlat om att ge barn och unga möjligheten att påverka samhällets utformning och att framföra sina behov och önskemål. Genom att involvera dem i planeringen kan vi själva få en ökad förståelse och insikt kring deras fysiska miljö och deras behov. Om vi kan förändra våra arbetssätt kan vi också öka möjligheten för att barnens bästa finns med i besluten och i förlängningen bidra till en högre livskvalitet för barn och unga. Samtidigt skapar vi förutsättningar för demokrati, deltagande och möjliggör för barnen och ungdomarna att känna en medborgerlig legitimitet, 'jag har rätt påverka'."

I rapporten beskrivs tre projekt som plan och byggavdelningen arbetat med under perioden:

Vendelsös framtid - Vendelsöalmsskolan (utvecklingsprogram)

Förvaltningens uppdrag var att utreda hur exempelvis vägar och bebyggelse kan utvecklas i området. Förvaltningen inledde ett samarbete med Vendelsöalmsskolan på hösten 2008. Lärare var delaktiga i utformningen. En klass från årskurs åtta och två från årskurs nio valdes ut att delta. Eleverna arbetade med olika teman, *framtidens boende, grönområden, Ramsjön/Lycksjön* och *kommunikationer*. Några av idéerna arbetades in i Vendelsö utvecklingsprogram eller förmedlades till andra kommunala verksamheter.

Hur ska Vegastadens nya skolgård se ut? Måsöskolan

Kontakt togs med Måsöskolan i juni 2009. Elever från årskurs fem deltog. Skolan integrerade arbetet i det ordinarie skolarbetet och kopplade flera ämnen till projektet. Eleverna höll även i diskussioner med övriga årskurser om vad man önskade sig av en ny skolgård. Slutprodukten blev en modell över skolan och den nya skolgården, som eleverna lämnade över till politiker vid ett möte.

Projekt cykelplan

I samband med framtagande av kommunens cykelplan togs initiativ till att ta reda på vad barn och ungdomar tycker om cykling i Haninge. För uppdraget engagerades tre ungdomar från föreningen DemoU. De höll i öppna forum på fritidsgårdar i Handen och Vendelsöalm. Synpunkter samlades ihop och förmedlades till förvaltningen.

Enligt den intervjuade planarkitekten på stadsbyggnadsförvaltningen, som ingick i gruppen som skrev rapporten, ledde arbetet till många nya insikter. Också förvaltningschefen är mycket positiv. Arbeta pågår med att upprätta en handlingsplan för liknande projekt, så att arbetssättet inte ska bli personberoende. Målet är att barn och unga ska tillfrågas i alla relevanta projekt.

Planarkitekten ingår i en förvaltningsöverskridande grupp, "Framtidsgruppen" som diskuterar och verkar för frågor som rör barn, unga, demokrati och det gemensamma "rummet". I Framtidsgruppen, som träffas fyra gånger per år, ingår tjänstemän från stadsbyggnad, kultur och fritid samt utbildningsförvaltningen.

5.5. Socialförvaltningen

Inom målområdet hållbar samhällsutveckling har nämnd/förvaltning fem åtaganden.

- ▶ Erbjuda förebyggande och tidiga insatser till barn och unga med särskilda behov.
- ▶ Säkerställa att arbetet inom förvaltningen bedrivs enligt barnkonventionen.
- ▶ Utveckla samarbetet med myndigheter m.fl. för att motverka arbetslöshet, missbruk, kriminalitet och våld.
- ▶ Medverka i kartläggningen av kommunens samlade arbete för barn och ungdomars psykiska hälsa.
- ▶ Erbjuda 300 feriejobb.

Aktiviteter rörande åtagandet att säkerställa att arbetet inom förvaltningen bedrivs enligt barnkonventionen är att genomföra en utbildningsaktivitet angående barnkonventionens tillämpning för chefer och handläggare inom förvaltningen och att se över riktlinjer och rutiner utifrån barnkonventionen.

Inom förvaltningen är det främst avdelningen för individ- och familjeomsorg som möter barn och unga. Arbetet rörande barn och unga är ytterligare preciserat i individ- och familjeomsorgens verksamhetsplan. Åtagandet att säkerställa att arbetet inom förvaltningen bedrivs enligt barnkonventionen har preciserats i följande aktiviteter:

- ▶ Barnperspektivet uppmärksammas och säkerställs genom årlig plan.
- ▶ Familjehemsenheten säkerställer att placerade barn informeras om sina rättigheter och blir lyssnade på.
- ▶ Ge utrymme för barn som aktualiseras på mottagningsenheterna att bli hörda när det bedöms vara viktigt. Barnen deltar oftast i anmälningsmöten.
- ▶ Göra en översyn och förbättra information riktad till barn och föräldrar.
- ▶ Arrangera en utbildningsdag med övriga på förvaltningen om barnkonventionens tillämpning.

En årlig handlingsplan tas fram för att säkerställa att barnperspektivet uppmärksammas. I denna ingår bland annat att se till att barn blir hörda, att särskild information ges till barn (barnkort), uppföljning av utredningar och insatser enligt särskilda mallar och med särskild barnenkät samt att erbjuda samtal och barngrupper för barn i våldsutsatta miljöer, barn till missbrukare och föräldrar med psykisk ohälsa. En oroande tendens, enligt de intervjuade, är att vårdnadshavares misshandel av barn ökar.

Socialnämndens och socialförvaltningens arbete utgår från utrednings- och uppföljningssystemet Barnens behov i centrum (BBIC) som syftar till att barnens bästa ska vara i fokus i allt arbete som rör barn och unga. Haninge kommun fick under 2010 Socialstyrelsens licens för att använda denna modell. BBIC som baseras på forskning i socialt barnavårdsarbete ger en grundstruktur för att utreda, planera och följa upp insatser. Modellen förstärker och förtydligar barnets ställning som eget rättssubjekt, i linje med lagstiftningens fokus om barns rätt i fokus.

Användandet av BBIC inom socialförvaltningen, ses enligt de intervjuade, som en garant för barnkonventionens intentioner och att systematiska konsekvensanalyser genomförs utifrån ett barnperspektiv. Genom det helhetsgrepp som BBIC tar på barns uppväxt- och livsvillkor beaktas de olika livsvillkor som barn kan ha beroende på kön, etnisk tillhörighet, funktionshinder, socioekonomiska förutsättningar och liknande. Arbetet inom Familjecentrum, Ungdomsmottagningen och Flyktingmottagningen har även de fokus på kön, identitet och etnisk bakgrund.

Rutiner och checklistor finns för att säkerställa att ett barnperspektiv finns med i alla ärenden inom familjesektionen, ungdoms- och vuxensektionen och ekonomisektionen. Ungdoms- och vuxensektionen har bland annat som rutin att kontrollera om barn finns med i bilden. Inom ekonomisektionen finns som rutin att alltid göra nybesök till nya barnfamiljer i behov av försörjningsstöd.

Metodiken enligt BBIC skulle enligt de intervjuade med fördel kunna användas inom andra delar i kommunen som exempelvis skolan. Behov finns av att utveckla samarbetet med kultur/fritid och föreningar samt särskilt med skolan.

Samarbete sker med landstinget utifrån den s.k. BUS-policyen.

Ett barnrättscentrum finns i samverkan med socialförvaltningen i Nynäshamn, socialpsykiatrin, åklagare och polis. Syftet är att erbjuda ett snabbt omhändertagande, tidigt samordnade insatser och en rättssäker process för barn upp till 18 år som misstänks ha blivit utsatta för våld eller övergrepp från närstående. En barnlots finns bland annat med syfte att bevaka barnens rättigheter till stöd. Barnrättscentrum har tillkommit på initiativ från socialförvaltningen.

Inom ramen för FOU pågår i övrigt flera utvecklingsprojekt för att stärka barnperspektivet i mål som rör vårdnad, boende och umgänge. Samarbete sker inom Södertörn, tillsammans med åklagare och polis, beträffande barn- och ungdomsvård. En särskild utsatt grupp uppges vara barn i svåra vårdnadskonflikter.

Kontinuerlig utbildning sker varje år av personalen utifrån de behov och utvecklingsområden som identifierats. En särskild uppdragsutbildning i utvecklingspsykologi och socialt arbete med utsatta barn och ungdomar, ska genomföras i samarbete med Ersta-Sköndal högskola. Utbildningen (7,5 poäng) sker med utgångspunkt från BBIC. Våldsutsatta situationer har uppmärksamats genom utbildning för socialsekreterare.

Det finns inte någon referensgrupp med unga eller dylikt för att ta tillvara unga som resurs i beslutsfattandet. Enligt verksamhetsplanen avses dock synpunkter inhämtas från kommunens ungdomsråd vad gäller åtagandet om att utveckla samarbetet för att motverka arbetslöshet, missbruk, kriminalitet och våld.

5.6. Äldreförvaltningen

Äldreförvaltningen beskriver att det är viktigt för dem att sätta in sin verksamhet i ett sammanhang för att arbeta för ett långsiktigt hållbart samhälle. Sedan några år tillbaka arbetar förvaltningen med viss verksamhet riktad till unga, eftersom det enligt dem har så många positiva effekter, för såväl yngre som äldre.

Planeringssekreteraren på äldreförvaltningen har varit representant i kommunens förvaltningsövergripande "Barnkonventionsgrupp" som hållits samman av utbildningsförvaltningen. Han menar att gruppens verksamhet fått äldreförvaltningen att fundera över vilka delar i deras egen verksamhet som hade kontaktytor med barn och unga. Under de senaste åren har allt fler aktiviteter vuxit fram.

På varje äldreboende och varje träffpunkt arrangeras minst två evenemang där förskola/skola besöker äldre. Enligt förvaltningschefen är det mycket uppskattat av alla parter. Under 2011 ska även förvaltningen genomföra ett seminarium med kontakt barn-äldre som tema samt undersöka intresset i grundskoleverksamheten för PRAO-placeringar i äldreförvaltningen.

Sedan några år tillbaka samarbetar äldreförvaltningen med omvårdnadsprogrammet på Fredrika Bremerskolan. Eleverna genomför sin praktik i förvaltningens verksamheter och har sedan förtur till anställning i den mån det är möjligt. Förvaltningen lägger ned mycket arbete varje år på att organisera praktikplatserna.

Ett kommande projekt är att börja skapa fysiska miljöer i äldreboenden som är riktade till barn och tilltalande för dem, som "lek-hörnor" och liknande. Detta för att inbjuda till generationsöverskridande möten och för att stärka möjligheten för de äldre att ta emot besök av släkt och vänner, inklusive barnen.

Personalen på äldreförvaltningen och i verksamheten har inte utbildats i barnkonventionen men förvaltningschefen är positiv till att ägna en temadag åt ämnet.

5.7. Överförmyndarenheten

Överförmyndarnämnden utövar tillsyn och kontroll över förmynderskap, godmanskap och förvaltarskap. Syftet med tillsynen är att förhindra att omyndiga barn, eller myndiga personer som inte själva kan ta tillvara sin rätt, missgynnas ekonomiskt eller rättsligt. Många delar av verksamheten omfattar barn och unga under 18 år:

Förmyndarskap. Föräldrar med barn under 18 år står under överförmyndarnämndens tillsyn. När barnets tillgångar överstiger åtta basbelopp ska förmyndaren (föräldern) redovisa sin förvaltning till överförmyndaren. Då tillgångarna är i form av fast egendom, bostadsrätt eller tomträtt ska alltid redovisning ske, även om tillgångarna understiger detta värde.

Förmyndare ska också få överförmyndarnämndens godkännande vid vissa rättshandlingar, till exempel vid gåvor, lån eller köp och försäljning av fastigheter. I särskilda fall kan överförmyndaren kräva redovisning även om tillgångarna är mindre än åtta basbelopp. Föräldrarnas/förmyndarnas uppgift är att sörja för den omyndiges bästa och bevaka dennes rättigheter.

Överförmyndarnämnden ska se till att barns tillgångar inte används på ett otillbörligt sätt av barnets föräldrar eller andra. Barnets egna tillgångar ska användas till barnets uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. Barnets medel får aldrig skänkas bort. Föräldrar har försörjningsplikt för sitt barn även om barnet har egna tillgångar.

God man för ensamkommande barn. Enligt lagen om god man för ensamkommande barn ska barn under 18 år som anländer till Sverige utan vårdnadshavare få en god man utsedd av överförmyndarnämnden. I uppdraget som god man för ett ensamkommande barn är man både vårdnadshavare och förmyndare. Från den 1 januari - 12 april 2011 har överförmyndarenheten haft 118 aktiva ärenden avseende ensamkommande.

Överförmyndarenheten, som arbetar med verksamheten i Haninge, Huddinge, Botkyrka, Tyresö och Nynäshamn, finns fysiskt i Haninge kommun. På enheten, som leds av enhetschef, arbetar ett tiotal handläggare och fyra assistenter. Tre handläggare arbetar specifikt med ensamkommande flyktingbarn. I övrigt fördelas nya ärenden enligt en lista.

Handläggarna har inte i tjänsten genomgått någon specifik utbildning i Barnkonventionen och dess innehåll, men har deltagit på utbildningar som arrangerats av Sveriges Kommuner och Landsting samt Migrationsverket om ensamkommande flyktingbarn och deras situation. Handläggarna har också specialistutbildningar inom juridik som fokuserar på barns rätt.

Samtliga nämndledamöter deltog i Sveriges kommuner och Landstings utbildning i januari för nya överförmyndare. Även de av personalen som inte redan hade gått utbildningen deltog.

Utbildningen tar upp ensamkommande barn. På nämndsammanträdet i mars informerade de tre handläggare som ansvarar för ensamkommande nämnden om sitt arbete.

Röda Korset och Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare har också vid tre tillfällen i mars 2011 utbildat gode män för ensamkommande flyktingbarn. Södertörns överförmyndarenhet ansvarade för den del som avser överförmyndarens område.

Överförmyndarenhetens chef ingår i styrgruppen för projekt "Ensamkommande barn" som drivs av Kommunförbundet i Stockholms län.

I de riktlinjer för god man för ensamkommande flyktingbarn som tagits fram framgår tydligt att uppdragen ska genomföras i nära dialog med barnet och utifrån dennes bästa i alla situationer. Den gode mannen är "spindeln i nätet" kring barnet och sköter kontakter med barnet, socialtjänst, familjehem, migrationsverket osv.

Överförmyndarenheten genomför inga systematiska barnkonsekvensanalyser eller uppföljningar av verksamheten ur barnperspektiv. Verksamheten styrs dock i allt väsentligt av lagar där barnets bästa är centralt.

6. Bedömning

6.1. Generell kommentar

Granskningens syfte är att belysa och bedöma i vilken utsträckning kommunstyrelsens och samtliga nämnders arbete följer de intentioner om barns rättigheter som anges i Barnkonventionen samt i kommunens egna mål.

Kommunfullmäktige har beslutat om ett flertal mål som involverar barn och unga. Särskilt ett av målen, att barn och unga ska må bra och ha en framtidstro, har fångats upp av nämnderna i sin styrning. Samtliga nämnder utom miljönämnden har skapat strategier utifrån målet. Det varierar hur noga arbetet följs upp samt hur barnens röster hörs i uppföljningen och utgör grund för utveckling av verksamheten.

Generellt bedrivs ett arbete hos kommunens nämnder och förvaltningar som har barns bästa i åtanke. I synnerhet de verksamheter som ofta möter barn har ett långt framskridet arbete som också tar hänsyn till de olika livsvillkor som barn kan ha beroende på kön, etnisk tillhörighet, funktionshinder och socioekonomiska förutsättningar. Dessa förvaltningar samverkar kring barnen och Ungsam är ett gott på exempel på samordning av kommunens krafter kring ett förvaltningsgemensamt problem, där kommunen också samverkar med polisen.

Våra identifierade förbättringsområden när det gäller samtliga nämnder och kommunstyrelsen är enligt följande:

- ▶ Överväg att utbilda personalen i Barnkonventionen
- ▶ Utveckla sätt att mäta måluppfyllelsen för mål, uppdrag och riktlinjer kopplade till barnens bästa.
- ▶ Utveckla samarbetet med ungdomsrådet och ungdomsfullmäktige

6.2. Bedömning per styrelse/nämnd

6.2.1. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen uppmärksammar Barnkonventionens betydelse på många sätt. Genom deltagande i "Partnerskap för Barnkonventionen" möjliggörs ett utvecklingsarbete. Den kommunövergripande "Barnkonventionsgrupp" som finns har inte alltid fungerat och upplevts som givande av de olika förvaltningarna. Uppdraget att arbeta aktivt med dessa två aktiviteter har gått från kommunstyrelsen till utbildningsförvaltningen, vilket har skapat viss otydlighet när det gäller ansvar och roller. Om kommunstyrelsen tydliggör tjänstemannens och gruppens mandat med en uppdragsbeskrivning så bör det dock inte utgöra ett problem att frågan är placerad på en annan förvaltning än kommunstyrelseförvaltningen.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för övergripande frågor och planer och har inget verksamhetsansvar gentemot medborgarna. Uppföljning av Barnkonventionens efterlevnad förväntas ske via respektive förvaltning.

Kommunstyrelsen har tagit fram tre strategier för att nå kommunfullmäktiges mål om att barn och unga ska må bra och har en framtidstro. Den första handlar om att i den fysiska planeringen sträva efter att bibringa goda livsmiljöer. Den andra handlar om att delta i Partnerskap för barnkonventionen. Den tredje är att ta fram en handlingsplan för kommunens förebyggande drogarbete. Samtliga strategier följs upp via en fråga i Stockholmsenkäten om hur många barn och unga som anser att det är riktigt härligt att leva. Då enkäten ställs till unga i årskurs nio samt årskurs 2 på gymnasiet så syns inte de yngre barnen i måttet. Vidare utgör frågan inte en bra måttstock för att mäta vare sig fysisk planering eller drogförebyggande arbete. Här finns en möjlighet att ta fram och följa upp via mer stringenta mått.

6.2.2. Grund- och förskolenämnden

Utbildningsförvaltningen bedriver en omfattande verksamhet med barn och unga i fokus. Genom skolplaneenkäten mäter förvaltning och nämnd barns och elevers trygghet och hur de upplever verksamheten. I nämndens strategi och budget 2011 framgår att en av nämndens huvuduppgifter är att med FN:s barnkonvention som grund svara för barns och ungas rätt till utbildning, delaktighet och inflytande samt deras rätt till god psykisk hälsa och miljö tillgodoses. Vidare framgår att nämnden anser att skolans kunskapsuppdrag är en av de viktigaste faktorerna för att barn och unga ska kunna möta vuxenlivet med trygghet och ansvarstagande.

En målsättning för nämnden är att bedriva kvalitetsarbete med större systematik "ett samband i vad som är och menas med uppföljning, utvärdering, analys" samt de åtgärder som vidtas för att nå fullmäktiges mål eller målen i läroplan och skolplan. Trots detta har endast 12 av förvaltningens 59 åtaganden ett målvärde. Tre av dessa innehöll ett mått som bygger på barn och ungas röster. Ett av dessa mått är samma fråga i Stockholmsenkäten som kommunfullmäktige angett för att mäta måluppfyllelse. Då den enbart riktas till barn i årskurs nio bör nämnden överväga att ta in ett mått som mäter mående hos de yngre barnen.

Nämnden använder även skolplaneenkäten för att mäta måluppfyllelse, och då måtten trygghet och arbetsro. Skolplaneenkäten är ett mycket bra verktyg som ger nämnden insyn i verksamheten och möjlighet att jämföra mellan enheter och år. I enkäten 2010 angav en relativt hög andel att de blivit mobbade, och betygen för arbetsro blev låga. Detta bör uppmärksammas av nämnden.

Nämnden har antagit en handlingsplan för trygghet och arbetsro men det framgår inte hur efterlevnaden till planen följs upp av nämnden.

6.2.3. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Även i denna nämnds strategi och budget 2011 framgår att en av nämndens huvuduppgifter är att med FN:s barnkonvention som grund svara för barns och ungas rätt till utbildning, delaktighet och inflytande samt deras rätt till god psykisk hälsa och miljö tillgodose. Vidare framgår att nämnden anser att skolans kunskapsuppdrag är en av de viktigaste faktorerna för att barn och unga ska kunna möta vuxenlivet med trygghet och ansvarstagande.

Också gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bör utveckla uppföljning och utvärdering av måluppfyllelse. Ett mycket litet antal av åtagandena har ett målvärde.

I skolplaneenkäten anger en relativt hög andel att de blivit mobbade och att de inte är nöjda med inflytandet över den individuella utvecklingsplanen. Knappt fyrtio procent av eleverna uppgav att de har en individuell utvecklingsplan. Detta bör uppmärksammas av nämnden. Vidare uppgav enbart 45 procent att skolan gör tillräckligt för att lösa problem mellan eleverna och hälften att det är arbetsro på lektionerna. Även detta bör uppmärksammas av nämnden.

6.2.4. Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden bedriver en verksamhet som riktas i mycket stor utsträckning till barn och unga. Nämnden använder sig systematiskt av ett barnperspektiv och har även i uppdrag att prioritera barn och unga. Måluppfyllelse mäts via Stockholmsenkäten och Skolplaneenkäten samt Ung Livsstilsenkäten. Nämnden kan lägga till fler mått för att ytterligare utveckla och förbättra sin uppföljning. De yngre barnen synliggörs exempelvis inte i Stockholmsenkäten.

En röd tråd i verksamheten är att nämnd/förvaltning tar hänsyn till de olika livsvillkor som barn kan ha beroende på kön, etnisk tillhörighet, funktionshinder och socioekonomiska förutsättningar. Det visar sig i en rad olika exempel inom fritidsgårdar, bibliotek idrottsverksamheten.

Nämnden har planer på att utveckla sitt arbete med fokusgrupper riktade mot barn och unga, vilket är positivt.

6.2.5. Miljönämnden

Miljönämnden nämner inte barn och unga i sin strategi och budget. Nämnden bedriver mycket begränsad verksamhet som involverar barn och unga. Ett förbättringsområde är att se över om det finns andra parametrar i nämndens verksamhetsområde som kan knytas an till Barnkonventionen, mot bakgrund av att kommunfullmäktige uttalat den som styrande för all verksamhet och mot bakgrund av att nämnden bedriver viss, om än liten, informationsverksamhet riktad till barn.

6.2.6. Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden har som målsättning att involvera barn och unga i stadsbyggnadsprocessen. På stadsbyggnadsförvaltningen finns flera goda exempel på hur barn varit delaktiga i arbete med utformning av fysisk miljö och parker. Projekten har varit riktade till barn i olika åldrar. Projekten har följts upp noga i form av en rapport. Vidare pågår ett arbete med att ta fram en handlingsplan för att systematisera arbetet. I det fortsatta arbetet kan det vara bra att bevaka att barnen som deltar har en geografisk och social spridning.

6.2.7. Socialnämnden

Socialnämnden har ett klart uttalat fokus på barnens bästa och rättigheter. Denna prioritering återkommer i värderingar, mål och riktlinjer för verksamheten. Ett område som skulle kunna utvecklas något är indikatorer för att mäta av måluppfyllelsen. Det är ett positivt att en barnenkät genomförts, även om den endast täcker in ett mindre antal barn. Metoder för att nå en större målgrupp bör övervägas.

Socialnämnden och dess förvaltning arbetar utifrån ett uttalat barnperspektiv och med utgångspunkt i barnkonventionens och socialtjänstlagens intentioner samt fullmäktiges mål. Rutiner finns för att säkerställa att barns rättigheter blir beaktade och att barn blir hörda och lyssnade på. Ett flertal utvecklingsprojekt och aktiviteter drivs inom socialnämndens ansvarsområde och i samverkan med externa partners med syfte att ytterligare utveckla och tillvarata barnperspektivet.

6.2.8. Äldrenämnden

Äldrenämnden bedriver via förvaltningen verksamhet som omfattar barn och unga. Satsningar sker på generationsöverskridande möten och barn och unga är inkluderade i nämndens mål, strategier och åtaganden. Nämnden lyckas förena äldreperspektivet med ett barnperspektiv på ett föredömligt sätt.

6.2.9. Överförmyndarnämnden

Stora delar av överförmyndarnämndens verksamhet omfattar barn under 18 år. Nämnden är ny och verksamheten till viss del under uppbyggnad. De finns planer på att noggrannare följa kvaliteten och systematiken i de ärenden som gäller barn, vilket är positivt. Det finns också planer på att införa en brukarundersökning riktad till huvudmännen under 18 år, något som rekommenderas.

Haninge den 18 maj 2011

Anna Eklöf

Jane Granström
Certifierad kommunal revisor

Källförteckning

Att ge barn och ungdomar en nyckel till det offentliga rummet, Stadsbyggnadsförvaltningen, Haninge kommun, 2010
Mål och budget 2011 – 2012, Kommunfullmäktige, Haninge kommun
”Den goda viljan”, Rädda Barnen, juni 2010
Grund- och förskolenämndens Strategi & budget 2011
Gymnasie- och vuxenutbildningens Strategi och budget 2011
Handlingsplan för trygghet och arbetsro
Kollegial granskning 2009 med fokus på Barnkonventionens genomförande i Haninge kommun
Kommunstyrelsens Strategi & budget 2011, 2010-10-25
Kommunstyrelseförvaltningens verksamhetsplan 2011
Kultur och fritidsnämndens Strategi och budget 2011
Kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetsplan 2011-2012
Lakeside – informationsblad
Miljönämndens Strategi och budget 2011-2012, 2010-09-08
Skolplan Haninge kommun 2008-2011
Skolplanenkäten 2010, elev grundskola
Stadsbyggnadsnämndens Strategi och budget 2011-2012
Verksamhetsplan för partnerskapet ”Föregångskommuner för barnkonventionens genomförande”, 2005
Äldrenämndens Strategi och budget samt verksamhetsplan 2011-2012
Överenskommelse om partnerskap ”Föregångskommuner för barnkonventionens genomförande”, 19 augusti 2004